

Kodėl baltoji lazdelė balta?

Kasmet spalio 15 d. minima Tarptautinė baltosios lazdelės diena, skirta atkreipti visuomenės dėmesį į regėjimo negalią turinčių žmonių problemas, informuoti apie regos sutrikimo priežastis ir pagerbti šių žmonių pasiekimus. Baltoji lazdelė yra viena svarbiausių regos negalią turinčių žmonių priemonių, kuri suteikia savarankiškumo ir judėjimo laisvės. Tai – regos negalią turinčių žmonių simbolis.

Aklieji su lazdomis vaikščiojo nuo seniausių laikų. Tačiau tik XX a. pradžioje, ypatingai po Pirmojo pasaulinio karo, pradėta suprasti, kad lazdelė regėjimo netekusiam žmogui gali daug padėti. Patirtis parodė, kad įgudusiose rankose ji labai padidina neregio savarankiškumą, praplečia judėjimo laisvę, gerina pasitikėjimą savimi. Vaikščiojimo su lazdele įgūdžių, kaip tam tikros mobilumo sistemos, aklieji pradėti mokyti ketvirtajame praėjusio amžiaus dešimtmetyje Jungtinėse Amerikos Valstijose. Šios srities pirmtakai buvo Ričardas Hūveris (Richard Hoover), mokęs su lazdele vaikščioti Pirmajame pasauliniame kare apakusius kareivius. Greitai R. Hūverio patirtis peraugo į sistemingas orientacijos ir mobilumo pamokas visose Jungtinių Amerikos Valstijų aklųjų mokyklose. Tačiau R. Hūverio lazdelė dar nebuvo dabar neregijų naudojama baltoji lazdelė.

Baltosios lazdelės išradėju laikomas anglų fotografas, James Biggs (1921 m.). Menininkui, netekusiam regėjimo po nelaimingo įvykio, teko daug iššūkių prisitaikyti prie naujos aplinkos. Jį ypač baugino transporto eismas, todėl jam kilo mintis turimą juodą lazdelę nudažyti baltai, jog ji būtų lengvai pastebima vairuotojų. Prireikė 10 metų, jog šios spalvos lazdelė būtų plačiai naudojama visame pasaulyje. Mintis, kad aklieji turėtų su savimi nešiotis aiškiai matomą ženklą - baltąją lazdelę - 1931 m. kilo vienai paryžietei. Anot jos, turėdami tokį ženklą, regėjimo netekę žmonės būtų labiau pastebimi ir galėtų sulaukti daugiau pagalbos.

Baltos spalvos lazdelė yra lengviau pastebima, ji padeda regintiesiems atpažinti regos negalią turinčius žmones. Tai yra ypač svarbu, kai neregiai ar silpnaregiai eina per gatvę ar prašo informacijos, nes žmonės, supratę šią negalią, yra linkę padėti.

Kaip baltoji lazdelė atkeliavo į Lietuvą? Prieš 40-50 metų orientacijos ir mobilumo, kaip tam tikros įgūdžių ir žinių sistemos, akluosius pradėta mokyti daugelyje Europos valstybių. Šių dalykų moko mobilumo mokytojai, gerai pažįstantys neregius, žinantys jų galimybes, prieš tai patys išgiję vaikščiojimo su lazdele įgūdžių.

Sovietinės okupacijos metais aklieji Lietuvoje baltąsias lazdeles į rankas imdavo labai nenoriai. Nebuvo profesionalių orientacijos ir mobilumo mokytojų, o vaikščiojimą su lazdelėmis propagavo tik entuziastai. Profesionaliai akluosius mokyt, kaip reikia naudotis baltosiomis lazdelėmis, mūsų šalyje pradėta 1989-1990 metais. 1997 m. LR švietimo ir mokslo ministerija patvirtino specialią mobilumo programą, skirtą suaugusiems akliesiems. Programoje aprašyti įvairūs ėjimo su ilgąja baltąja lazdele būdai, neregio savarankiškumui reikalinga maršrutų įvairovė.

Pasaulinė baltosios lazdelės diena Lietuvoje pradėta minėti nuo 1992 metų, kai Lietuvos aklųjų ir silpnaregių sąjunga tapo Pasaulio aklųjų ir silpnaregių sąjungos nare.

Pagal įvairią literatūrą ir informacinius šaltinius paruošė
Pasvalio rajono savivaldybės Švietimo pagalbos tarnybos
logopedė metodininkė Andromeda Baršauskienė,
2022-10-15